

Hugo Schuchardt

La mort d'aquest eminent romanista, esdevinguda a Graz, als 20 d'abril de 1927, cal assenyalar-la com una pèrdua immensa per la Lingüística i, especialment, per la Lingüística romànica. H. Schuchardt no ha publicat manuals de Lingüística, ni introduccions on es resumeix, sovint sense dir-ho, tota la ideologia d'altri; ha estat un creador amb ideologia pròpia. Mai no ha necessitat emparar-se del pensament d'altri; mai no va anar a remolc. Per altra banda, H. Schuchardt ha estat un esperit inquiet i inquietant, perturbador d'aquells que es creien estar en la possessió plàcida i agradable de la veritat, quan proclamaven el dogma de les lleis

fonètiques,¹ i també de tots aquells que han anat a la recerca de la veritat amb esperit senzill i amb lleialtat posada fora de tot dubte.

Si Diez va sistematitzar els principis reguladors de l'evolució de les llengües romàniques, Schuchardt ha estat el creador de la Lingüística romànica. Gràcies a la visió genial d'aquest mestre, l'àrea d'activitat lingüística s'ha eixamplat extraordinàriament en el camp de la Filologia.

La lliçó d'entrada a la Universitat de Leipzig constitueix un programa esquemàtic per a l'estudi dels dialectes,² així com els seus estudis sobre el llatí vulgar³ assenyalen fins a quin punt el llatí vulgar és utilitzable per a explicar l'evolució dels sons en les llengües romàniques.

L'aspecte curiós i interessant de les influències d'una llengua d'un poble colonitzat sobre la llengua del poble colonitzador, que sempre acaba per triomfar, és estudiat en els seus treballs sobre el *criollo* romànic.⁴ La llengua internacional, creada pels mariners i pescadors genovesos i catalans, parlada als ports del Mediterrani, és investigada amb el major interès.⁵ Guiat d'aquesta mateixa visió ampla, estudia els elements llatins en el bereber,⁶ treball d'una valor incomparable per a conèixer les deixalles del llatí africà, o sobre el dàlmata.

El mètode etimològic no és un sistema d'equilibris mogut per la força prestigiadora de certs principis; és una aproximació a la veritat, si no és la troballa de la mateixa veritat. Les etimologies de Schuchardt són un model perfecte de recerca etimològica.⁷ L'estudi de tots els factors que poden haver influït en la història d'un mot, les circumstàncies i els detalls que del mot es poden conèixer, són tinguts en compte fins al darrer detall. Es deu a l'acui-

1. *Über die Lautgesetze. Gegen die Junggrammatiker*; Berlín, 1885.

2. *Schuchardt-Brevier*, 144 i ss.

3. *Der Vocalismus der Vulgärlatein*, 1866-1868; 4 vol.

4. *Beiträge zur Kenntnis des kreolischen Romanisch*, ZRPh, 12, 242-254; 301-312; 312-322; *Kreolischen Studien*, SB der Wien. Ak., 116, I, 193-234; *Beiträge zur Kenntnis des Englischen Kreolisch*, Engl. Studien, 17, 417-21.

5. *Die lingua franca*, ZRPh, 33, 441-461.

6. *Die romanischen Lehnwörter im Berberisch*, SB der Wien. Ak., 188, IV, 1-82.

7. *Romanische Etymologien*, I, SB der Wien. Akad., 138, I, 1-82; II, 141; III, 1-222.

tat d'aquest gran mestre l'aproximació del mot a la realitat que li ha donat vida, l'estudi del mot dintre del seu ambient.

Aquesta ideologia conduïa necessàriament a l'estudi de les coses i de les paraules, a la tendència de l'estudi aprofundit del real, per conèixer l'abstracció feta pel mot.¹ La fecunditat d'aquesta ideologia, tan magistralment exposada, s'ha manifestat en una sèrie d'estudis sobre problemes històrico-culturals, els quals constitueixen una bella contribució a la història de la cultura dels països romànics.

Els estudis sobre la llengua vasca, mercès a la intervenció de H. Schuchardt, han pres una orientació allunyada de tot dilettantisme. Les seves recerques sobre els elements romànics en el vasc són, senzillament, exemplars;² elles han eixamplat l'horitzó de les recerques fetes sobre aquesta llengua i han revelat una abundància extraordinària d'elements romànics del vasc, els quals gairebé donen dret a parlar d'una llengua romànica, més aviat que no pas d'una llengua pre-romana.

El vasc ha estat fins als darrers temps el domini predilecte de les seves recerques.

L'esperit sempre jove de H. Schuchardt, obert a totes les orientacions, valorà degudament els nous corrents de la Geografia lingüística;³ Gilliéron parlava sempre amb entusiasme de l'acollida feta per Schuchardt al seu estudi *Scier dans la Gaule romane*.

H. Schuchardt, diversament de Gilliéron, no havia fet investigacions sobre el terreny; les seves fonts eren centenars de diccionaris, vocabularis dialectals i estudis relacionats directament o indirectament amb el lèxic antic i modern de tot el domini romànic. Com ningú ell havia valorat la qualitat d'aquestes fonts, inferior, certament, a la dels materials procedents de l'enquesta individual i directa. Això i la fatiga dels darrers anys decantà, cada dia més i més, l'activitat extraordinària d'aquest geni cap a la *Filosofia del llenguatge*,⁴ sobre la qual ha deixat estudis de gran acuitat d'ingeni i de sòlida doctrina.

1. *Zur Methodik der Wortgeschichte*, ZRPh, 27, 609-615; 28, 316-325; 31, 107-109; *Sachen und Wörter*, 29, 620-622; *An Adolf Mussafia*, 1905, 1-41; *Sachen und Wörter*, *Anthropos*, 7, 1059.

2. La bibliografia vasca de H. Schuchardt és extraordinària; vegi's *H. Schuchardts-Brevier*, 10-42.

3. *Zur Methodik der Wortgeschichte*, ZRPh, 31, 107-109.

4. *Sprachursprung*, I, II, III (1919), etc.

H. Schuchardt seguia amb especial interès els estudis sobre el català, i havia publicat algunes notes sobre aquesta llengua.* Les etimologies catalanes per ell explicades són nombroses. Conegué i valorà degudament l'obra monumental de l'arxiduc Lluís Salvador, *Die Balearen*, i fins sospitem que, en la seva entrada decisiva cap a l'estudi de les coses i de les paraules, rebés l'orientació d'aquesta obra única.

L'estudi de les coses del mar, especialment l'estudi dels ormeigs de pesca, l'havia obsessionat. Quan li adreçàrem un extret de l'article *Els ormeigs de pesca dels rius i mars de Catalunya*, publicat en *Wörter und Sachen* (VIII), ens escrivia una bella carta amb l'aclariment d'una sèrie de noms d'ormeigs de pesca i de la barraca valenciana. Com a final d'aquesta nota en volem transcriure el principi i la fi : «Sie haben mir mit der Zusendung Ihrer Terminologie der Katalanischen Fischereigeräte eine besondere Freude bereitet; Sie haben lang verstummte Seiten in mir erklingen lassen. Gestatten Sie nun dass auch vor Ihnen einige dieser Klänge laut werden, und verübeln Sie es mir nicht wenn ich mich, wenigstens einmal, nicht in Einklang mit Ihnen zu setzen vermag.» I després d'aclarir l'etimologia d'una sèrie de noms d'ormeigs de pescar, i després d'explicar l'origen de la barraca valenciana, escriu ple d'humor : «Seitwärts von meinen Wege habe ich einen besonders hübschen Beleg gefunden für eine häufige Erscheinung in der zugleich der Wert eines Ausdruckes erniedrigt und der Wert einer Sache erhöht wird. *Estudi* bezeichnet zu Valencia dasselbe wie in Romanischen überhaupt : Studienzimmer, Atelier, Büro, usw, schliesslich aber in der Barraca die Schlafstube. Ich hoffe, lieber Herr Kollege, Sie werden von meiner bescheidenen Studie nicht den Eindruck empfangen, dass sie in einen solchen *estudi* entstanden sei.»

A. G.

* Vom Barcelonaer Carnaval, *Tages Post*, Graz, 1870. 4 març; Zur Verbreitung des Katalanischen, *ZRPh*, 30, 329-332; *Andorra*, *BDC*, VIII, 77.